

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта

(Українська мова і література. Зарубіжна література)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань А Освіта

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

протокол № 10

від «28» квітня 2025 року

Голова вченої ради

Ректор Юрій ЛЯННОЙ

Суми 2025

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
Середня освіта
(Українська мова і література. Зарубіжна література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю
А4 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань А Освіта

Освітньо-професійну програму розглянуто на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 11 від «21» квітня 2025 року.

Завідувач кафедри Вікторія ГЕРМАН

Ухвалено науково-методичною комісією факультету іноземної та слов'янської філології

Протокол № 7 від «22» квітня 2025 року.

Голова НМК Наталія ГРОМОВА

Перший проректор Ганна ЗАІКІНА

Начальник Центру забезпечення якості вищої освіти Оксана ОДІНЦОВА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма (ОПП) Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю А4 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань А Освіта розроблена та внесена кафедрою української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка з урахуванням рецензій і пропозицій стейкхолдерів. Програма буде впроваджуватися до розробки Стандарту вищої освіти відповідного рівня за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності. ОПП враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту» Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови КМУ від 23.11.2011 р. № 1341»; основні положення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. схваленої розпорядженням КМУ від 14 грудня 2016 р. № 988-р зі змінами від 13 грудня 2017 р., наказ № 903; Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України № 1225 від 29.08.2024 р.; постанову КМУ №1021 від 30.08.2024 р. «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти»; Постанову КМУ від 21.06.2024 р. № 734 «Про затвердження Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських»; Лист МОН № 1/4893-25 від 14 березня 2025 року «Про запровадження базової підготовки здобувачів освіти».

Розроблено робочою групою у складі:

1. **Герман Вікторія Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, **гарант ОПП**.
2. **Горболіс Лариса Михайлівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
3. **Кириленко Надія Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
4. **Громова Наталія Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
5. **Кумеда Олена Павлівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
6. **Рудь Ольга Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
7. **Гончаренко Світлана Олексіївна**, директор Сумського закладу ЗЗСО I-III ступенів № 15, учитель української мови і літератури.
8. **Бескорса Ольга Андріївна** – учитель зарубіжної літератури КУ Сумської ЗОШ №12 імені Б. Берестовського.
9. **Зливко Єлизавета Сергіївна** – здобувачка освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література).

Рецензенти:

1. Міняйло Роман Вікторович – доктор філологічних наук, професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

2. Коренєва Діана – вчитель зарубіжної літератури, вчитель першої категорії, старший учитель Ворожбянського ЗЗСО I-III ступенів Лебединської міської ради Сумської області.

3. Литвиненко Яна Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1. Профіль освітньої програми
Середня освіта
(Українська мова і література. Зарубіжна література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань А Освіта

1 – Загальна інформація	
Повні назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; факультет іноземної та слов'янської філології, кафедра української мови і літератури.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти бакалавр; Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української мови і літератури. Вчитель зарубіжної літератури.
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, на базі повної загальної середньої освіти, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Відсутня.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень.
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОС молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст. Умови вступу визначаються «Правилами прийому на навчання до СумДПУ імені А.С. Макаренка».
Мова(и) викладання	Українська мова.
Термін дії освітньої програми	З 1 вересня 2025 року до впровадження Стандарту вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література).
Інтернет-адреса	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2025
2 – Мета освітньої програми	
Програма спрямована на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, орієнтованих на демократичні цінності фахівців у галузі освіти, які володіють комплексними, фундаментальними знаннями з предметних спеціальностей українська мова, українська література, зарубіжна література та здатні виконувати складні спеціалізовані завдання й вирішувати практичні проблеми, що характеризуються комплексністю, невизначеністю умов та пов'язані з навчанням української мови, української літератури та зарубіжної літератури в основній школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа, на засадах загальнолюдських і національних цінностей особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів та самоосвіти протягом життя.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область(галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань А Освіта Спеціальність А4 Середня освіта (Українська мова і література). Програма передбачає такі компоненти:

	цикл загальної підготовки (24 кредити, 10 %); цикл професійної підготовки: обов'язкові дисципліни (132 кредити, 55 %); дисциплін вільного вибору (60 кредитів, 25 %); практична підготовка (24 кредити, 10 %); підсумкова атестація (комплексний кваліфікаційний екзамен із української мови і літератури та методики їх навчання; комплексний кваліфікаційний екзамен із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін. Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади української мови і літератури, зарубіжної літератури (достатні для формування предметних компетентностей), педагогіки та психології, методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури (рівень базової середньої освіти), концепції компетентнісного, діяльнісного, проблемного та індивідуального підходу до навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, компетентнісно орієнтовані методи, методичні прийоми, форми організації навчально- пізнавальної діяльності; функціональні властивості мови; лінгвокраїнознавчі особливості; основні поняття теорії літератури; основні поняття теорії мови; сучасна методологія та принципи організації наукових досліджень; практичні рекомендації щодо організації наукових досліджень з мовознавства, літературознавства, методик навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма зорієнтована на теоретико-практичну підготовку вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти; забезпечує здобуття інтегральної, загальних і фахових компетентностей, необхідних для виконання професійних завдань та обов'язків за предметною спеціальністю А4 Середня освіта (Українська мова і література) в сучасних умовах; формує здатність до виробничої і педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності педагогічної освіти та методики навчання мови і літератури в навчальних закладах, про традиційні та інноваційні підходи до вирішення проблем педагогічної освіти. Основний фокус програми – формування конкурентоспроможного фахівця у галузі освіти на основі набуття відповідних компетентностей, здатності до вирішення професійних завдань, які характеризуються невизначеністю, варіативністю та комплексністю умов, що забезпечує можливість подальшої освіти. <i>Ключові слова: освіта, середня освіта, бакалавр</i>

	<i>освіти, учитель, українська мова, українська література, зарубіжна література, методика навчання мови, методика навчання літератури.</i>
Особливості програми	Особливості освітньої програми полягають у чітко структурованих логічних взаємозв'язках між інтегральною, загальними і фаховими компетентностями та їхньою взаємспрямованістю на здобуття програмних результатів навчання, розвиток соціальних навичок, високого рівня комунікативних компетентностей, із урахуванням новітніх вимог щодо зв'язку теоретичних положень та їхнім застосуванням в освіті через проходження навчальних практик (фольклорно-краснавчої, навчальної педагогічної практики в основній школі, навчальної педагогічної практики з української мови і літератури, зарубіжної літератури в основній школі, виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО). Освітньо-професійна програма поєднує вивчення української мови, української літератури, зарубіжної літератури, що відповідає принципам інтегрованого навчання на засадах компетентнісного підходу в Новій українській школі. Ураховує потреби та інтереси стейкхолдерів, історико-культурний потенціал міста й області, є унікальною в Сумському регіоні, спрямована на ставлення до української мови як до інтелектуальної духовної й культурної цінності. Має широкий спектр вибірових навчальних дисциплін, які постійно оновлюються, що дозволяє враховувати тенденції розвитку освіти, регіональні потреби шкіл та формування індивідуальної траєкторії навчання.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми придатні для навчально-виховної, навчально-методичної діяльності в системі загальної середньої освіти України відповідно до отриманої кваліфікації. Фахівець здатний виконувати професійні роботи відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010: вчитель закладу загальної середньої освіти (КОД КП – 2320); вчитель закладу спеціалізованої середньої освіти (КОД КП – 2320); лаборант (освіта) (КОД КП – 3340).
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання, навчання в цифровому освітньому

	середовищі, навчання через практики. Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні), індивідуальні, консультації, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, написання та захист курсових робіт з психолого-педагогічних дисциплін, з методики навчання зарубіжної літератури, з методики навчання української мови/літератури, навчальні практики (фольклорно-красзнавча, навчальна педагогічна практика в середній школі, навчальна педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури в середній школі), виробнича педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО, науково-дослідна робота, самостійна робота, контрольні заходи, підсумкова атестація. Методи навчання: проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні (вебінари, тренінги, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання (вправи, практичні та дослідні роботи).
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою. Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий, самоконтроль, контроль самостійної роботи студентів. Форми контролю: усне та письмове опитування, заліки, екзамени, тестування, проєкти, есе, виконання творчих завдань, захист звіту з навчальних та виробничої педагогічних практик, підсумкова атестація. Оцінювання навчальних досягнень: 4-рівнева національна шкала – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; 100-бальна шкала за системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України. ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, здатність розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини. ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування

	людей до досягнення спільної мети. ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності. ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності. ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей. ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження. ЗК 9. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, зарубіжної літератури та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній емоційний стан; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки учнів, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати

	взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ПК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично - просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності. ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів. ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес. ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності; здатність організовувати осередки навчання, виховання й розвитку учнів. ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики. ПК 14. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувані різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
7 – Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови. ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс

	художньої літератури й сучасності. ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою. ПРЗ 4. Знати сучасні концепції навчання й виховання, актуальні питання педагогіки та методики навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури, традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання. ПРЗ 5. Знати й розуміти зміст ключових компетентностей, наскрізні уміння здобувачів освіти, визначені державними стандартами освіти; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, рівні сформованості їхніх компетентностей. ПРЗ 6. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; форми організації освітнього процесу; види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти, вимоги, форми й види професійного розвитку вчителя. ПРЗ 7. Знати загальні питання методики та зміст модельних навчальних програм з української мови, української літератури, зарубіжної літератури; знати методику вивчення основних розділів шкільних курсів української мови, української літератури, зарубіжної літератури в основній школі в умовах впровадження концепції Нова українська школа; знати види, форми, методики оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, відстеження їх прогресу в навчанні. ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси, доцільні прийоми їх використання під час навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури, правила безпеки у цифровому середовищі. ПРЗ 9. Знати вікові та індивідуальні особливості учнів, ознаки погіршення їх психоемоційного стану, принципи побудови конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу; вимоги та інструменти забезпечення інклюзивного навчання. ПРЗ 10. Знати основні принципи побудови безпечного освітнього середовища, правила і рекомендації зі здоров'язбереження; закономірності та особливості використання рухової активності для формування здорового способу життя. ПРЗ 11. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.
Уміння	ПРУ 1. Уміти використовувати власну систему знань щодо психолого-педагогічних особливостей різних груп учнів в ході планування, організації та здійснення навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи), зокрема в інклюзивному освітньому середовищі. ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, зарубіжної літератури (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в

	умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української та зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках з українською та світовою культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями. ПРУ 4. Уміти використовувати різні методи, форми і засоби навчання учнів з української мови, української літератури, зарубіжної літератури; формувати у здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння / міжособистісної взаємодії, враховуючи вікові психологічні особливості у процесі навчання. ПРУ 5. Уміти доцільно підбирати, адаптувати та використовувати традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 6. Уміти оцінювати проблемну ситуацію та/або завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення шляхів їх вирішення; використовувати та вдосконалювати методики навчання конкретних тем з української мови, української літератури, зарубіжної літератури в закладах середньої освіти (на рівні основної школи); сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у професійній діяльності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 7. Уміти організовувати освітній процес відповідно до сучасних вимог, проєктувати і проводити уроки різних типів (у тому числі інтегровані) з української мови, української літератури, зарубіжної літератури в основній школі з урахуванням специфіки навчальних цілей, контингенту учнів в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 8. Обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; знаходити, переусвідомлювати, доповнювати з різних джерел теоретичні відомості щодо особливостей змістових ліній шкільних курсів, грамотно структурувати і подавати відповідний навчальний матеріал з української мови, української літератури, зарубіжної літератури, доцільно використовувати інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу, ПРУ 9. Уміти доцільно використовувати різноманітні форми, методи, прийоми, засоби діагностики навчальних досягнень учнів, контролю й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів навчання в умовах впровадження концепції «Нова українська школа», відстежувати прогрес учнів у навчанні. ПРУ 10. Уміти формувати й підтримувати інтерес учнів, належний рівень їх мотивації до навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в умовах впровадження концепції Нова українська школа, формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, зарубіжної літератури; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до
--	---

	участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи). ПРУ 12. Уміти відшукувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії. ПРУ 13. Уміти використовувати іноземну мову в практичній діяльності.
Комунікація	ПРК 1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при навчанні української мови, української літератури, зарубіжної літератури. ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури. ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем, базуючись на принципах етики вчителя. ПРК 4. Здатність пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення його глобальних проблем.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, бути готовим сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів етики вчителя та принципів академічної доброчесності. ПРА 2. Бути готовим організовувати освітній процес, ґрунтуючись на основних нормативно-правових актах, санітарно-гігієнічних правилах і рекомендаціях зі здоров'язбереження молоді; відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Освітньо-професійну програму забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, науковий ступінь та/або вчене звання, стаж роботи, результати професійної діяльності яких відповідають вимогам чинних ліцензійних умов. Усі викладачі кафедри проходять підвищення кваліфікації кожні п'ять років, виявляють професійну активність у галузі, що підтверджується статтями, монографіями, навчально-методичними матеріалами.
Матеріально-технічне забезпечення	Приміщення для проведення навчальних занять відповідають санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки. Матеріально-технічна база забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Навчальні приміщення з комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням, лабораторіями,

	устаткуванням, необхідними для виконання навчального плану. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим доступом до інтернет-мережі. Читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки результатів, отриманих здобувачами освіти. Інша інфраструктура відповідає ліцензійним умовам (гуртожитки, їдальня, актові зали, спорткомплекс, стадіон, медпункт, психологічна служба та ін.).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення охоплює: робочі програми усіх навчальних дисциплін; програми практик; дидактичні матеріали для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; методичні рекомендації з практик, методичні рекомендації щодо написання курсових робіт. Інформаційне забезпечення включає в себе: навчальну, наукову, науково-методичну літературу, фахові періодичні видання у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді), доступ до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою; офіційного веб-сайту навчального закладу. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій https://repository.sspu.sumy.ua, надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, Діє мережа точок Wi-Fi; запроваджено систему електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу. Офіційний веб-сайт https://sspu.edu.ua/ містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, розклад консультацій викладачів кафедри тощо. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний та зручний доступ до робочих програм та інших навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін, а також до електронних інформаційних ресурсів у бібліотеці університету.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Право на академічну мобільність реалізується: 1) на підставі укладених договорів з вітчизняними закладами-партнерами; 2) із власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Міжнародна кредитна мобільність	Право на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване: 1) на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод; 2) з власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян. Підготовка іноземних громадян може здійснюватися відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.
---	--

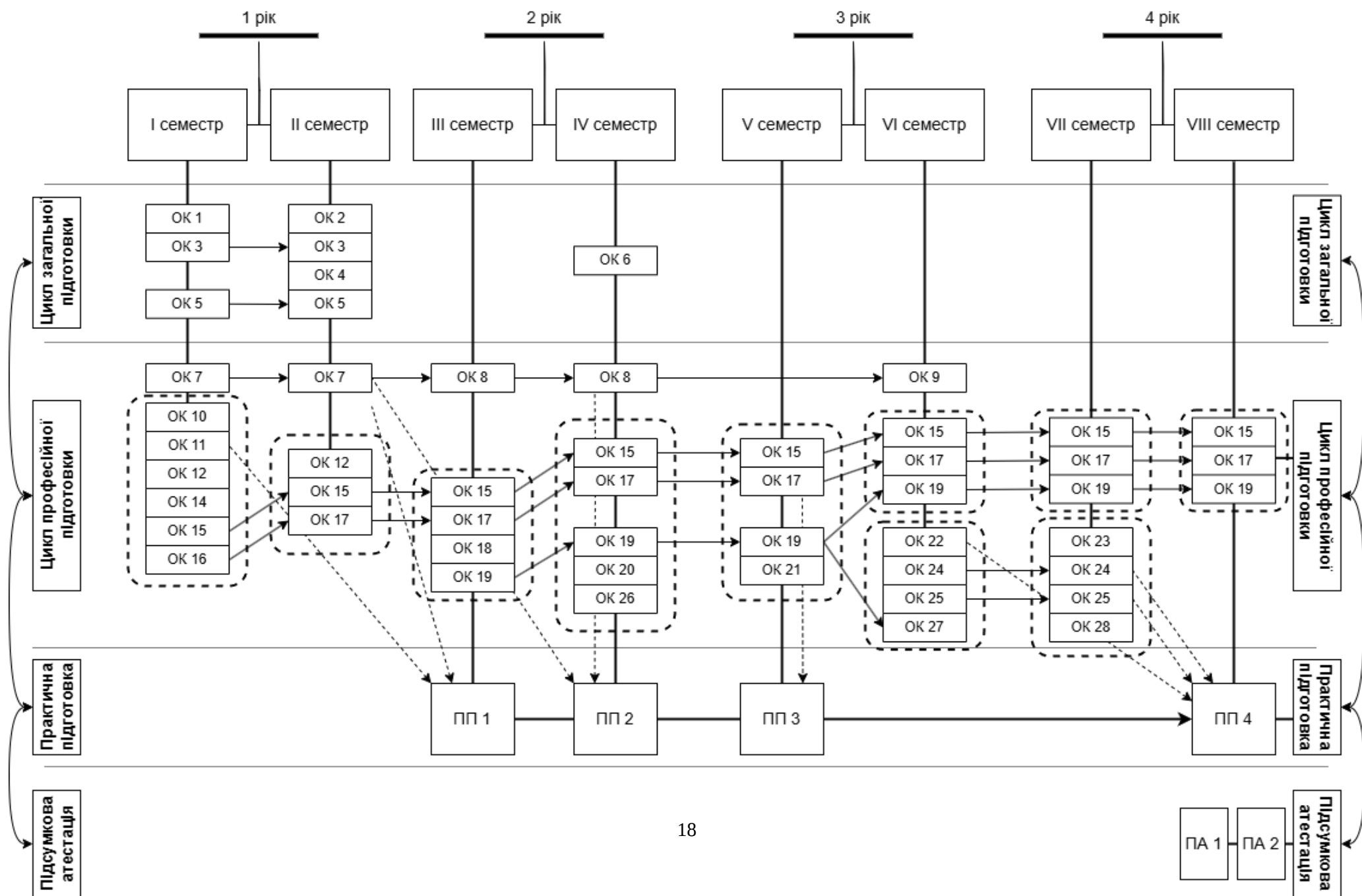
2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код п/а	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Інформаційно-комунікаційні технології	3	Залік
ОК 3	Англійська мова	7	Заліки
ОК 4	Вікова фізіологія та здоров'я людини	3	Залік
ОК 5	Фізичне виховання	4	Залік
ОК 6	Базова загальнонавчальна підготовка (теоретична підготовка) / Домедична підготовка	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу загальної підготовки		24 (720 годин)	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОК 7	Психологія	6	Екзамен
ОК 8	Педагогіка	8	Екзамен
ОК 9	Основи інклюзивного навчання	3	Залік
ОК 10	Вступ до спеціальності	3	Залік
ОК 11	Фольклор	4	Залік
ОК 12	Вступ до літературознавства	3	Залік
ОК 13	Літературне краєзнавство	3	Залік
ОК 14	Фахова українська мова	3	Залік
ОК 15	Сучасна українська літературна мова	21	Заліки Екзамени
ОК 16	Українська література в контексті світової	3	Залік
ОК 17	Українська література	18	Заліки Екзамени
ОК 18	Антична література	3	Залік
ОК 19	Зарубіжна література	17	Заліки Екзамени
ОК 20	Дитяча література	3	Залік
ОК 21	Культура мовлення вчителя та стилістика	4	Залік

ОК 22	Методика навчання зарубіжної літератури	6	Екзамен
ОК 23	Старослов'янська мова та історична граматики	3	Залік
ОК 24	Методика навчання української мови	6	Екзамен
ОК 25	Методика навчання української літератури	6	Екзамен
ОК 26	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	Залік
ОК 27	Курсова робота з методики навчання зарубіжної літератури	3	Залік
ОК 28	Курсова робота з методики навчання української мови / літератури	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки		132 (3960 годин)	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		156 (4680 годин)	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибір із загального переліку дисциплін		60 (1800 годин)	
3. Практична підготовка			
ПП 1	Фольклорно-краєзнавча практика	3	Залік
ПП 2	Навчальна педагогічна практика в основній школі	3	Залік
ПП 3	Навчальна педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури в основній школі	3	Залік
ПП 4	Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО	15	Залік
Усього		24 (720 годин)	
4. Підсумкова атестація			
ПА 1	Комплексний кваліфікаційний екзамен із української мови і літератури та методики їх навчання		
ПА 2	Комплексний кваліфікаційний екзамен із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін		
Усього			
Загальна кількість 240 (7200 годин)			

2.2. Структурно-логічна схема

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випусників освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань А Освіта проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури та методики їх навчання та комплексного кваліфікаційного екзамену із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін.

Під час підсумкової атестації студенти повинні продемонструвати свою здатність і вміння використовувати отримані знання, уміння та сформовані загальнокультурні і професійні компетентності, самостійно вирішувати завдання своєї професійної діяльності, уміти обґрунтовано обирати шляхи вирішення професійних завдань, науково аргументувати і захищати власну точку зору. Екзамени в обов'язковому порядку передбачають оцінку рівня мовленнєвої культури випусника.

Атестація здійснюється відкрито й публічно, завершується виданням документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української мови і літератури. Вчитель зарубіжної літератури.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4		
ИК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ЗК 1	+		+		+	+		+		+	+	+	+			+	+	+	+	+							+			+	+	+	+	
ЗК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 3			+					+		+						+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ЗК 4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 8	+					+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	
ЗК 9		+	+	+		+				+				+	+						+	+	+	+	+	+		+	+				+	
ПК 1			+					+		+	+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПК 2	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК 3	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПК 4				+			+	+														+		+	+	+							+	
ПК 5	+		+	+			+	+			+	+	+				+		+	+							+			+	+		+	
ПК 6							+	+	+	+												+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ПК 7								+	+																		+				+		+	
ПК 8				+	+	+																											+	
ПК 9								+	+		+	+	+			+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПК 10								+														+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ПК 11					+			+						+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ПК 12								+														+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	
ПК 13			+			+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+
ПК 14	+		+				+	+		+				+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4
ПРЗ 1							+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 2										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 3										+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 4		+	+					+														+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 5		+		+				+					+	+	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 6		+		+				+	+													+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРЗ 7		+	+					+														+		+	+		+	+			+	+
ПРЗ 8		+	+							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+	+
ПРЗ 9				+			+		+	+												+		+	+		+	+			+	+
ПРЗ 10		+	+	+	+	+	+		+																						+	+
ПРЗ 11	+			+					+	+			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 1							+	+	+	+											+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 2										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 3											+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 4		+	+										+	+	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 5				+				+	+													+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 6		+	+			+		+		+			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 7		+																				+	+	+	+		+	+				+
ПРУ 8																						+		+	+		+	+				+
ПРУ 9	+		+				+	+														+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 10																						+		+	+		+	+			+	+
ПРУ 11		+					+	+			+	+					+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 12	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ 13			+							+			+	+	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРК 1										+			+	+	+						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРК 2		+	+	+			+		+		+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРК 3				+		+	+	+	+	+						+	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРК 4	+	+					+	+		+						+		+									+			+	+	+
ПРА 1		+	+	+			+	+	+	+			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРА 2		+		+	+		+	+	+													+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРА 3		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+